

Bliskość geograficzna przedsiębiorstw zaawansowanego przemysłu i usług a przepływy wiedzy / Grzegorz Micek. – Kraków, 2017

Spis treści

1. Wstęp	9
1.1. Wprowadzenie	9
1.2. Przesłanki podjęcia niniejszych badań	14
1.3. Cele pracy i procedura badawcza	16
1.4. Przedmiot badań i jego interdyscyplinarność	18
2. Podstawowe pojęcia i klasyfikacje	23
2.1. Przestrzeń	23
2.2. Odległość	25
2.3. Dystans	26
2.4. Bliskość jako pojęcie ogólne	27
2.5. Bliskość geograficzna a dostępność przestrzenna	29
2.6. Wiedza	32
2.6.1. Wprowadzenie	32
2.6.2. Klasyfikacje wiedzy	34
2.6.3. Bazy wiedzy	39
2.6.4. Wspólne uczenie się	41
2.7. Innowacja	42
2.8. Przepływy wiedzy	44
2.9. Podsumowanie	46
3. Podejścia, koncepcje badawcze i konstrukty wykorzystywane w studiach bliskości geograficznej	49
3.1. Kształtowanie się paradygmatu bliskości geograficznej	49
3.2. Bliskość geograficzna a przepływy wiedzy w świetle korzyści aglomeracji i zróżnicowania	53
3.2.1. Korzyści aglomeracji	53
3.2.2. Korzyści zróżnicowania	55
3.3. Podejścia ewolucyjne i instytucjonalne	56
3.4. Nurt relacyjny i podejście sieciowe	58
3.5. Badania interakcji przestrzennych i powiązań sieciowych w geografii ekonomicznej	60
3.6. Przestrzenne ujęcie procesów innowacyjnych i uczenia się	63
3.6.1. Region uczący się	63
3.6.2. Miasta i dzielnice wiedzy	64
3.6.3. Regionalne systemy innowacji	65
3.6.4. Klastry i organizacje klastrowe	66
3.7. Podsumowanie	71

4. Debata o bliskości geograficznej i przepływach wiedzy - przegląd literatury	73
4.1. Metoda systematycznego przeglądu literatury	73
4.2. Konceptualizacja i operacjonalizacja pojęcia bliskości	74
4.2.1. Wyniki badań bliskości geograficznej	74
4.2.2. Konceptualizacja i operacjonalizacja pojęcia bliskości geograficznej w literaturze przedmiotu	75
4.2.3. Badania bliskości geograficznej według sektorów i branż	86
4.3. Konceptualizacja i operacjonalizacja innych wymiarów bliskości	87
4.4. Przegląd terminów opisujących interakcje w zakresie wiedzy	99
4.5. Kanały przepływów wiedzy	103
4.6. Ważność poszczególnych kanałów przepływów wiedzy	107
4.6.1. Mobilność	107
4.6.2. „Pączkowanie” spółek (<i>spin-off</i>)	109
4.6.3. Aktywność w zakresie patentowania	110
4.6.4. Sformalizowana współpraca	111
4.6.5. Kontakty nieformalne	111
4.7. Metody pomiaru przepływów wiedzy i modele interakcji przestrzennych	113
4.8. Skale przestrzenne przepływów wiedzy	118
4.8.1. Przepływy lokalne - „gwar”	118
4.8.2. Przepływy globalne - „rurociagi”	119
4.8.3. Znaczenie lokalnego uczenia się	121
4.8.4. Rola powiązań globalnych i międzynarodowych	122
4.8.5. Kombinacja lokalnego uczenia się i globalnych powiązań	123
4.8.6. Wieloskalowe korzystanie z wiedzy	124
4.9. Znaczenie różnych rodzajów bliskości dla przepływów wiedzy	125
4.9.1. Znaczenie bliskości geograficznej dla przepływów wiedzy	126
4.9.2. Kontekst większego znaczenia bliskości geograficznej	128
4.9.3. Ograniczone znaczenie bliskości geograficznej	131
4.9.4. Paradoks bliskości	132
4.9.5. Relacje bliskości geograficznej z innymi wymiarami bliskości	135
4.9.6. Model relacji między bliskością geograficzną a przepływami wiedzy	137
4.10. Znaczenie przepływów wiedzy w rozwoju lokalnym i regionalnym	139
4.11. Podsumowanie	141
5. Przegląd metod i technik badawczych. Materiały źródłowe	143
5.1. Postrzeganie bliskości geograficznej i jej wpływ na przepływy wiedzy - ankieta telefoniczna CATI	146
5.1.1. Kwestionariusz badawczy	146
5.1.2. Dobór próby badawczej i jej charakterystyka	147
5.2. Znaczenie różnych rodzajów bliskości dla przepływów wiedzy - studia przypadku	151
5.3. Metody analizy przepływów wiedzy i oddziaływania bliskości	152

5.4. Wykorzystane bazy danych	153
5.5. Ograniczenia metodyczne i źródłowe	159
6. Zaawansowane działalności gospodarcze i ich rozmieszczenie w Polsce	161
6.1. Charakterystyka wybranych sektorów reprezentujących zaawansowane działalności gospodarcze	161
6.2. Branża usług IT	165
6.3. Sektor biotechnologiczny	168
6.4. Sektor lotniczy	169
7. Bliskość geograficzna i jej związek z odległością oraz znaczenie przepływów wiedzy według kanałów w świetle badań sektora usług IT	173
7.1. Bliskość geograficzna i jej związek z odległością	173
7.2. Znaczenie przepływów wiedzy w sektorze usług IT według kanałów	175
7.2.1. Znaczenie poszczególnych kanałów przepływów wiedzy w sektorze usług IT	176
7.2.2. Predyktory ocenianego znaczenia kanałów przepływów wiedzy technicznej/technologicznej	180
7.2.3. Predyktory ocenianego znaczenia kanałów przepływów wiedzy rynkowej/biznesowej	185
7.2.4. Predyktory ważności poszczególnych kanałów przepływów wiedzy - interpretacja	187
8. Skale przestrzenne przepływów wiedzy - wyniki przeglądu literatury i badań empirycznych	193
8.1. Studia literatury	193
8.2. Badania empiryczne skal przestrzennych przepływów wiedzy	195
8.2.1. Perspektywa organizacji klastrowych	195
8.2.2. Perspektywa sektora usług IT	199
8.2.3. Perspektywa sektora biotechnologicznego - przepływy osobowe	211
8.2.4. Perspektywa sektora lotniczego - przepływy osobowe	214
8.2.5. Perspektywa sektorów biotechnologicznego i lotniczego - współpraca projektowa i patentowa	216
8.3. Dyskusja i podsumowanie	221
9. Znaczenie bliskości geograficznej dla przepływów wiedzy - wyniki badań empirycznych	223
9.1. Organizacje klastrowe jako instytucje stymulujące przepływy wiedzy	223
9.2. Znaczenie bliskości geograficznej dla przepływów wiedzy w przedsiębiorstwach sektora usług IT	225
9.2.1. Bliskość aktywizująca	225
9.2.2. Predyktory stopnia dostarczania wiedzy przez głównego partnera	226
9.2.3. Studium rozwoju górnośląsko-krakowskiego skupienia	

przedsiębiorstw sektora usług IT	232
9.3. Perspektywa sektora biotechnologicznego	243
9.4. Perspektywa sektora lotniczego	245
9.4.1. Wpływ bliskości na przepływy wiedzy w sektorze lotniczym	
- poziom przedsiębiorstw	246
9.4.2. Wpływ bliskości na przepływy wiedzy w sektorze lotniczym	
- perspektywa relacji diadycznych	249
10. Dyskusja i wnioski	255
10.1. Konceptualizacja i operacjonalizacja pojęcia bliskości geograficznej	255
10.2. Paradoks bliskości i wieloskalowość interakcji w zakresie wiedzy	256
10.3. Wpływ bliskości geograficznej na przepływy wiedzy	258
Załączniki	261
Spis rycin	309
Spis tabel	311
Spis załączników	315
Literatura	317
Summary - Inter-firm geographical proximity in advanced manufacturing and business services versus knowledge flows	359
Od autora	367